

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Павло БОЙКО

«01» вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри
соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
від "29" серпня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ІСТОРІЯ СУСПІЛЬСТВА, ДЕРЖАВНОСТІ ТА ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Лісове господарство

Спеціальність – 205 Лісове господарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Кропивницький – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Історія суспільства, державності та господарства України
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Кафедра соціальних та поведінкових наук
Викладач	Жанна Федірко, доцент кафедри соціальних та поведінкових наук
Контактна інформація	номер телефону викладача: 050 454 92 69 адреса електронної пошти: jeannefedirko@gmail.com адреса електронної пошти кафедри: fedirko_zh@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	Консультації online: понеділок 15:00 – 16:30 Viber, WhatsApp. https://zoom.us/j/93758551595?pwd=Erfm17RCmoVQ10VyuaxXFFM9CI2C4y.1 Ідентифікатор конференції: 937 5855 1595
Програма дисципліни	Тема 1. Вступ до курсу. Витоки українського народу та його державності Тема 2. Україна княжої доби Тема 3. Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст. Тема 4. Козацька доба в історії України Тема 5. Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження Тема 6. Українські землі на початку XX ст. Тема 7. Українська національна революція 1917-1921 рр. Тема 8. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період Тема 9. Україна у складі СРСР Тема 10. Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України
Мова викладання	українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Вивчення дисципліни спрямоване на вивчення різних періодів розвитку українського народу, етапи становлення державності, основні тенденції еволюції та трансформацій суспільно-політичного та господарсько-економічного життя українців від найдавніших часів до сьогодення. Основний акцент дисципліни спрямованих на розгляд проблемних питань розвитку України, що характеризують її як державу, що має право на гідне та рівне становище у європейському та світовому просторі.
Інформаційний пакет дисципліни	Курс: Історія суспільства, державності та господарства України (ksau.kherson.ua)

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Формування у здобувачів сучасного критичного мислення на основі усвідомлення причинно-наслідкових
----------------------------	---

	зав'язків історичного розвитку українського суспільства в усіх його проявах (суспільно-політичному, економічному, ментальному) в цивілізаційному контексті, розуміння сутності перетворень на території України, її місця і ролі в європейському та світовому просторі.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> - формування знань з історії України та критична оцінка її найбільш дискусійних проблем; - формування навичок встановлення причинно-наслідкових зав'язків історичного розвитку українського суспільства; - виховання гуманізму, демократичних цінностей, терпимості до інакомислення, здатності до діалогу, толерантного й неупередженого ставлення до представників інших народів; - формування національної самосвідомості та навичок відстоювання громадську позиції; - формування навичок критично аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми суспільно-політичного та економічного розвитку України; - опанування навичок роботи з інформаційними матеріалами, підбором джерел та літератури.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК-12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні (фахові)	–
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	<p>ПРН-1. Здатність аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.</p> <p>ПРН-2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.</p> <p>ПРН-3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовою і аналізувати отриману інформацію.</p> <p>ПРН-4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань</p>

	з організації та ведення лісового господарства. ПРН-13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.
--	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025 - 2026
Семестр	другий
Курс	перший
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента ОК 2
Пререквізити	«Українська мова», «Філософія»
Постреквізити	–

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4 кредити / 120 годин
Лекції	22 год. лекцій
Практичні / Семінарські	18 год. семінарських
Лабораторні	–
Самостійна робота	80 год. самостійної роботи
Форма підсумкового контролю	2 семестр – екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	платформи ZOOM та мобільних месенджерів Viber або Telegram, веб-середовище Moodle
Обладнання	платформи ZOOM та мобільних месенджерів Viber або Telegram

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (50 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Умови перескладання – у зазначений термін зробити всі завдання запропоновані викладачем і своєчасно здати на перевірку.
Політика щодо відвідування	Відвідування практичних занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених практичних занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно

	ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших актуальних джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші проблеми з метою участі у дискусії та об'єктивного вивчення тем.
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено.

9. Структура курсу

І	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
згідно розкладу	Тема 1.	Вступ до курсу. Витоки українського народу та його державності	2	–	–	8	5
згідно розкладу	Тема 2.	Україна княжої доби	2	–	2	8	5
згідно розкладу	Тема 3.	Україна у складі іноземних держав XIV – XVII ст.	2	–	2	8	5
згідно розкладу	Тема 4.	Козацька доба в історії України	2	–	2	8	10
згідно розкладу	Тема 5.	Україна у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій. Українське національне відродження	4	–	2	8	5
згідно розкладу	Тема 6.	Українські землі на початку XX ст.	2	–	–	8	5
згідно розкладу	Тема 7.	Українська національна революція 1917-1921 рр.	4	–	2	8	10
згідно розкладу	Тема 8.	Західноукраїнські землі у міжвоєнний період: суспільно-політична та господарська історія	–	–	2	8	5

згідно розкладу	Тема 9.	Україна у складі СРСР	2	–	2	8	5
згідно розкладу	Тема 10.	Україна в умовах незалежності. Геополітика незалежної України	2	–	4	8	5
Всього:			22	–	18	80	60

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювальне-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо Методи навчання: проблемно-пошукове навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); евристичні методи); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення); тестування; узагальнення; ілюстративний; графічний
Лабораторні	-
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе студентам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі); презентація самостійної роботи студента; практичний контроль (під час практичних робіт); тестовий контроль. Види поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт з практичних робіт, реферат, презентація. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.
Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є екзамен. Види запитань з відкритими відповідями.
Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)										Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Max 40	Max 100
Max 5	Max 5	Max 5	Max 10	Max 5	Max 5	Max 10	Max 5	Max 5	Max 5		

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	не зараховано
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література
<ol style="list-style-type: none"> Бойко О.Д. Історія України. (Альма-матер. Київ. Академія. 2023. 560 с. Даниленко В.М., Смольницька М.К. Підручник з історії України: технологія творення. Досвід – 2019. (Аналітична доповідь). Вінниця, ТОВ "Твори", 2020. 76 с. Калініченко В.В., Воронянський О. В., Калініченко В.В. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. Навчальний посібник. Харків: Оберіг, 2016. 440 с. Кульчицький С. Росія і Україна в перший рік після повалення самодержавства: деконструкція більшовицького міфу про революцію. Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.:

	<p>Інститут історії України, 2021. 244 с.</p> <p>5. Тетарчук І., Дяків Т. Історія України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр учбової літератури, 2021. 188 с.</p> <p>6. Лібер, Ю. Тотальні війни: творення модерної України в 1914–1954 роках. Харків: Віват, 2019. 528 с.</p> <p>7. Палій О. Історія України. 3-тє вид. Київ : К.І.С., 2017. 596 с.</p> <p>8. Революція Гідності 2013-2014 рр. та агресія Росії проти України: наук.-метод. матеріали за заг. ред. Павла Полянського. Київ : Ун-т ім. Б.Грінченка, 2015.</p> <p>9. Руденко Р. Г., Руденко Г. Р. Нариси соціально-економічної історії України (XIX – початок XX століття): монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. 282 с.</p> <p>10. Савчук І. Г. Розвиток господарської діяльності на території сучасної України у просторі і часі. НАН України. Інститут історії України, Інститут географії. К.: Інститут історії України, 2019. 210 с.</p> <p>11. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси. За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України. 2020. 814 с.</p> <p>12. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2022. 408 с.</p> <p>13. Martynenko N.M. History of Ukrainian Culture: textbook for foreign students. Kharkiv: KNMU, 2015. 100 p.</p> <p>14. Minakov M., Kasianov G., Rojansky M. (eds.). From “the Ukraine” to Ukraine: A Contemporary History, 1991 – 2021. Stuttgart: ibidem-Verlag. 2021. 381 p..</p>
Додаткова	<p>1. Бармак М. В. Російська військова окупація Правобережної України (друга половина XVIII –XIX ст.). Тернопіль: Астон, 2019. 336 с.</p> <p>2. Гаврилюк О. Українська революція 1917–1921 рр.: економічний вимір. Науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія: Історичні науки. 2018. № 6 (379). С. 41-46.</p> <p>3. Гуржій О. І. Україна в суспільно-політичних комбінаціях імперського уряду Росії (30–90-ті рр. XVIII ст.). Київ, 2019. 205 с.</p> <p>4. Лебедева Ю. О. Гібридні війни Росії проти України 1917–1921 і 2014–2019 років та діяльність українських урядів щодо подолання наслідків агресії. Українознавство. 2019. № 2 (71). С. 57-72.</p> <p>5. Лешко Х., Валігун О. Історія формування індустрії гостинності та її сучасний стан в Україні. Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності. 2021. С 63-67.</p> <p>6. Людина, суспільство, влада в давній та ранньомодерній Україні: контексти історичної презентації. Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 616 с.</p> <p>7. Мірущенко О. Економічний розвиток Запорозьких Вольностей періоду Нової Січі. К., 2015. 456 с.</p> <p>8. Смолій В., Ясь О. Суспільні ідеали та уявні проєкції українського майбутнього у репрезентації "діючих" генерацій інтелектуалів XX – початку XXI ст. К.: Інститут історії України, 2019. 302 с.</p> <p>9. Plochy Serhii. Forgotten Bastards of the Eastern Front. Oxford: Oxford University Press, 2019. 369 p.</p> <p>10. Michael S. Flier, Andrea Graziosi. The Battle for Ukrainian. A Comparative Perspective. 2017. 636 p.</p>
Інформаційні ресурси	<p>http://history.org.ua/uk – Інститут історії України НАН України</p> <p>http://www.litopys.org.ua – ІЗБОРНИК. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації</p>

	<p>http://uamoderna.com – Україна модерна. Міжнародний інтелектуальний часопис</p> <p>http://www.ukrhistory.narod.ru/ – Українська історична бібліотека</p> <p>https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/hi102/Hi102/about - навчальний онлайн-курс «Історія: Зародження української нації»</p> <p>https://courses.prometheus.org.ua/courses/KNU/101/2014_T2/about - навчальний онлайн-курс «Новітня історія»</p>
--	--